

Бүгү чурттарың пролетарийлер, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нин Дээди Сөвединиң болгаш Министрлер Чөвүлелинин органы

№ 102 (11600)

1981 чылдың апрель 30, четверг

1925 чылда
үндүзүлгө

Өртөө 2 көр

Коммунисттер тургузуушкуннун авангардында чорупорар Кызыл туктарлыг коллективтерге, беш чылдың гвардейжилеринге алдар!

(СЭКП ТБ-ның Кытыгыларыннан).

Май 1-ге уткуштур

КУШ-АЖЫЛЧЫ ТИЛЕЛГЕ

«Красноярскголь» бұдүрүлгө каттыжымшыкынның «Каа-Хем» хомур-даш разрезинин коллективин май бүдүзүлгө күш-ажылчы тилелген чедип алган. Он бир-г беш чылдың эгизинден бээр эрткен дөрт айларын дургузууда пландан дашкаар он муң тонна продукция бүдүртүнген. Оң продукциясына чагы республиканың даштыннан база кеп турар. Разрезтин Чадаанада сал-быры база май мурнунун социалисттер чарымнын күү-сөздөсүнө толентиг уауун кинген.

Уластарын наймалы орденнин эдилектин чолаачы Я. Чебодаев коллективте кал-барган «Беш чылды-хуусаа бетинде» деп чарымтын эгелекчи. Ол ам үнүн мурнап, июнь айың күш-ажылчы

үлүүн доозар чоокшуйлай берген. Ол ышкаш бұдүлгөришт П. Гребнев чыл эгизинден бээр планда көрдүнгөндөн 3 муң 460 кубометр хай даг масса-зын чаплаткан.

(Бистин көрр.)

ТУКТУ КӨДҮРГЕН

СЭКП Улуг-Хем райкомунун бюрору районда сүт-бараан фермаларын май 1-ге уткуштур социалисттер чарымнын түнелсин үндүргөн. Айттыгын уде «На-йрал» совхозтун Урбун болгаш Кара-Тал сүт-бараан фермаларын коллективтери эн дээр көргүзүлгөргө бөлүп, белик сорттут сүтү дужаанлар.

Кара-Тал сүт-бараан ферма-зын саянчылары сөзүтү он зоопарк сүт сээр оналдазын 120 хуу күүсеткен, күрүңгө 9,8 тонна шыпарлыг сүтү дужа-ган. Ычанган ол коллек-тивке партия райкомунун бол-

ХООЧУННУН БРИГАДАЗЫ

1981 чылдың Май 1-ге СЭКП ТБ-ның кытыгыла-рында Кызылдан алгач заводдун коллективин сүтү кы-рип, социалисттер чарымтын улам калбартаган. Ында Г. И. Гавриченкоу бригадазы чарымтын мурунку озуруу-да. Мурунчын бригада апрельдин планын хуусаа бе-тинде күүсеткен болгаш боттарынын чедикшинин Май 1-нин баймаламга турсааткан.

Кызылдын алгач заводдаа зооучуларын бирээз Григорий Иванович Гавриченко 1953 чылдан тура ийла уук-тук чоң аймаал келген. Он удуруктан бригадала зоо-учуларын бригадаларын би-рээз. Он бир беш чылдың планын оналдазын чедикшинин доолдур болгаш ажыр күүсөдүр дээр Бүгү-э-нелдин социалисттер чар-ымдын СЭКП ТБ Комите-динин, ССР-нин Министрлер Чөвүлелинин докталамга му-рунчын бригаданын келгү-нүн соруу кырип, боттарынын алган социалисттер хуу-у-дун хуусаа бетинде күүсөдүр дээр олар туржуп турарлар.

Бедия мергелдиги мастер-ин бригадала арта-курла-рын санап көргөш, бедиктен социалисттер хууу-дун алган. 1981 чылдын планын оналда-зын Улуг-Октябрьдин байыр-далым таварыштыр күүсөдүр бригадала келгү-нүн шик-тирээ.

Г. Гавриченкоу бригадала бо чылдың эгизинден тура бе-лик темпини аймаал келген. Бирги кварталдың планын олар ажыр күүсеткен, 1500 бродан эдилектерин даараар тургаш, херек кырында 1500 эгеш эдилектерин даараан.

СЕМИНАР-ХУРАЛ

ЧАДАНА. (Телефон-биле. «Шынык» корреспондентин). Улуг депутаттарынын Бай-Тайга, Барым-Хемчик, Өвүр, Чоюн-Хемчик, Улуг-Хем рай-он болгаш Чадаана, Шагаан-Арыг хоорай Советтериниң ал-гы-аңгы докталамга комис-сарларын дагалдарынын се-минар-хурамы маала болуп эр-ген. Ону Тыва АССР-нин Дээ-ди Сөвединин Президиумунун Даргазы М. К. Мендуме ажы-каш, удурутуп эрттирген.

СЭКП-нин XXVI съездин-ин шиктирлеринде дүшүртү-район болгаш хоорай Советте-риниң докталамга комиссия-ларын сорууларын дуга-йында илелдик семинар-ху-раал Тыва АССР-нин Дээди Сөвединин Президиумунун ор-ганизастыг илелдинин эрсе-дечили А. С. Поляков кылган.

Он соода улус депутатта-рынын район Советтеринин чамдык докталамга комиссар-ларын дагалдарынын: Барым-Хемчиктин чагайжымдык болгаш коммунал ажыл-агый талазы-биле — В. И. Огулен-ко, Чоюн-Хемчиктин калкы камгала болгаш социал ха-тырыкта талазы-биле — А. С.

Сат, Өвүрүн социалисттер хоюлу-дурмун болгаш хой-нитинин көрүм-чүрүмүн кат-галаар талазы-биле — К. С. Донгак, Улуг-Хемчин улус өредиктез болгаш культу-ра талазы-биле — Б. Б. Монгуш, Бай-Тайганын аныктар херас-нын талазы-биле — К. С. Ба-вуг, Чадаана хоорайнын са-дыг, шиктин чеченчилгени-ни болгаш амьдырал ханды-рыганын талазы-биле — Т. С. Монгуш олар тус-тус докта-мал комиссияларын ажалы-нын дугайын семинарнын кир-жиктеринде таныштырган болгаш дуржулагын солү-шканын.

Семинар хураалын түн-дөсө Тыва АССР-нин Дээди Сөвединин Президиумунун Даргазы М. К. Мендуме СЭКП-нин XXVI съездинин шик-тирлерин база он бирги беш чылдың маалгаарын чедик-шинин боттандырынага хаа-баштыр улус депутаттарынын Советтеринин болгаш оларын докталамга комиссарларын муртунда салгынан соруу-галарын дугайында деле-гертей түвө чуталаан.

Часкы хову ажилдары

ЭЛЕГЕСТИН ШӨЛДЕРИНДЕ

Танды районда Тока аттыг совхозтун шөлдеринде бо күн-дерде часкы хову ажилдары килдин тулуктук турар. Ыла-гы оон № 2 трактор-хovu бри-гадазын механизаторлары чаштырылганы шамкып бол-гаш бедик агроэкономика де-нелге чорудуп турар. Совхоз-тун тараа культуруларын колдот хай нурууу ол брига-данын шөлдеринде. Никитиз-биле беш муң ажыр гектарга тараа база мал чени культу-раларын он бирги беш чыл-дын баштайгы чазында чашты-рар.

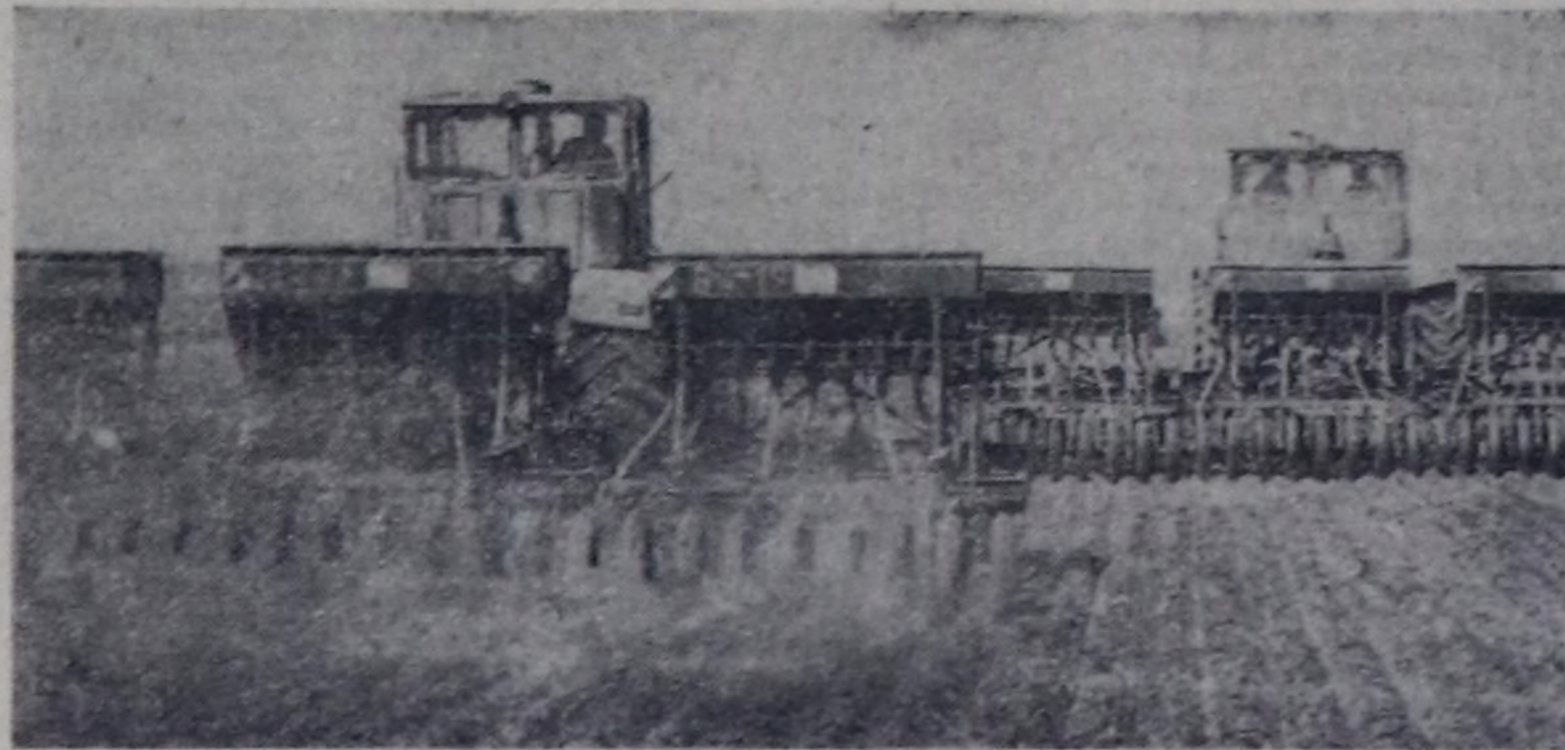
Бригадир Александр Мак-симович Христолюбов мында диди. — Бо чылын бистин брига-данын шөлдеринге час эрте эгеледи. Алаа баш дур белет-

кенип алган болгаш, ажилдар шамкып эртат тур. Бүгү шөлдерде шык базымшык-нын чедип-биле ажал хууу-де доостуус. Кызыл-тасты чаш-тырылганын апрель 25-те эгеле-кирдис. Ол үнелгил культу-раны барык-ла үн муң гектар-га тарып. Он бирги беш чыл-дын баштайгы чазында чаштырылганы мурунда чедик-тардан беш хонук эрте эгеле-диз. Черкин ол-шым кура-галда чаштырылганы дур-гаш доозар дээр, механизатор-лар шамкып ажилда тур.

Бригаданын шөлдеринде тос агрегат ажилда турар. Олар хүнде 200 гектар чедир чаш-тырып турар. Ол — ажилды планда көрдүнгөндөн 40 гек-тар хай. Ажилчы чонарын эб-сетки каттыштырлазы.

К. АРАКЧАА.

ЧУРУКТА: М. Темир-оол би-ле М. Шойлаа болгаш олар-нын чаштырыла агрегаттары. А. ЗАПЧЕВТИН фотолору.

Мал ажылы — шалынчы фронт

МАЛЧЫННЫН САЛГАЛЫ

— Эртен аалымса шеф бо-лур. Хей кижин баар. «Алаа-лаа» агитквартирант кол-лективин челе бээр. Алаа барып дуулажып, чакы салгында сөзүстүзү-даа сый-дээр, кал-дарчы менчир алыспай, ма-лында ооруткаш, чорутуп.

Биргак-Дыгэр шамчыктарыг, Эдер-Куй дашын барын өрү хайтмыс. Он үстүк шамчык-тын артында, мылгы шөлдүн кыдында каларчынын аалы-га келдиш.

Бо анык малчынын ко-даны хур-чаагы кышты эркен болду. Малдың күн-денгеш эки, чаш төлү-даа чидиргич-чир. Төрүр чус хойга оонаш-тыр ан 96 хураганын камгалар алган.

Хоочуннарнын соон салгаан ажал-ишчи анык каларчылар-нын өлкө-кыштаа ары-силг. Кыштын берге үнелде олар малчын эш-өөрүңгө, бригадал-нын каларчыларына дуулап, боттарынын куу-биле белет-кээр 10 тонна ситенип берген. Кодалаа ам-даа 10 тонна хи-ре ногаан сараат кур чыл аш-каш, малча четир. Каларчы-нын өлзөндө ийи чыл бурун-газартуу 600 хой кирер улуг калжа бар. Оң баарын-да бедик улуг серилг, чаш хураганынын чымыл калжа-зы таарымчалыг, улуг-биче ху-раганын ажаар култкаларлыг. Чымылган каан сук кулар до-каар, мал чегерер онгачалар, сукур, дус база бар.

Үстүндө чугалазын шеф-чилер сохоз төвүнүн «Алаа-Хаа» аттыг агитквартирага алган 8 тонна ногаан ситени курлаамды. Ону чаш хура-ганына берип, оларнын ажаалда чегерилгеси дээр олут өрбас каларчылар бол-ду.

СЭКП райкомунун бюрө ке-жигүн, хоочун хойжу Бунту Багдалович Салтак төрүр чус хойга оонаштыр эртен тылын 95 хураганын лоруктурган. А бо чылын кып берге-даа эр-се, тараан 240 хойдан мыңа

А. АДЫГБАЯ.

С О В Е Т - Л И В И Я ЧУГААЛАЖЫШКЫННАР Д О О З У Л Г А Н

Совет-ливия чугалажымшыкынар апрель 28-те Кремльге доозулган. Чугала-жымшыкынары совет таладан СЭКП ТБ-нын Чингине секретары, ССР-нин Дээди Сөвединин Президиумунун Даргазы Л. И. Брежнев, СЭКП ТБ-нын Политбюро кежи-гүн, ССР-нин Министрлер Чөвүлелинин Даргазы Н. А. Тихонов, СЭКП ТБ-нын По-литбюро кежигүнү, ССР-нин даштыкы херектер министри А. А. Громыко, СЭКП ТБ-нын Политбюро кежигүңүнө кандидат, СЭКП ТБ-нын секретары Б. Н. Пономарев олар чоруткан.

Чугалажымшыкынары ливия таладан — ливия революцияны удуруткучу, Со-циалисттер Улусу Ливия Араб Джамахи-риянын баштыгы М. Каддафи болгаш ону үдөп чорутуп алган кижилери чоруткан. Делегейин амгы байлаанын, улустар-нын хосталгасы болгаш хамаарышпас чо-руу дээр, боо-чөсөкти эндере бүдүрүл-гө уду, тайбын дээр, антиимпериалисти-ти турустарда туржуп турар. Бүгү күштер-нин чангыс эвинин айтырларын дугайы санал-ооналар солчурун уламчылган.

Сөзүгү он чылдарын дуржулагынын тодаргай херечилер турарын сугаар алгыра, империализмдин, неоколониализм-дин, расизмдин болгаш оларын дөткөөн бүгү-ле күштерин турустары аажок баксыраан болган деп, Л. И. Брежнев де-дөгөн. Партиянын XXVI съездин тай-бынга мык күштерин бүгү дөсөтөй дем-чөдүнине мобилизацияга, оларын ко-дешикшилеринге кайтагыч улуг жуур-лузалыг деп, СЭКП ТБ-нын Чингине се-кретары оналал дөдөгөн. Съездин шиктирлерин тайбып, улустарын хостал-гасы дээр, национал хамаарышпас чорук, социал дөшпөлгө, социализм дээр бүгү де-мисчилерге дөткөмчө болур.

Ливия-бүрү талааларга совет-ливия казы ажалдажылганын дыка хой айтырлар-ын чугалашкан. Совет Эвилелинин бол-гаш Социалисттер Улусу Ливия Араб Джа-махириянын аразында ливия-бүрү талаалыг казы ажалдажылганы улам ийай кат-тарын болгаш калбартынын пол ула-жымшыкынары тодаргайжыткан.

(СЭТА).

МОСКВАДАН ЧОРУПКАН

Ливия революциянын удуруткучу, Ливия араб со-циалисттер улусу Джамахи-риянын баштыгы Мухам-мед Каддафи апрель 29-та Моск-вадан чорупкан. Ол СЭКП ТБ-нын болгаш ССР-нин Дээди Сөвединин Президиумунун чалаанын сугаар Совет Эвилелинге албанын найы-ралчы аян-чорун кылып чо-руу.

СЭКП ТБ-нын Чингине се-кретары, ССР-нин Дээди Со-вединин Президиумунун Дарга-зы Л. И. Брежнев, СЭКП ТБ-нын Политбюро кежигүнү, ССР-нин даштыкы херектер министри А. А. Громыко, СЭКП ТБ-нын Политбюро ке-жигүңгө кандидат, СЭКП ТБ-нын секретары Б. Н. Поно-марев, албанын өскө-даа ки-жилери М. Каддафини аэро-портка үдүн.

(СЭТА).

ТЕХНОЛОГУТ ШЕНЕЛДЕЛЕР

УЖУДУУШКУН БАШКА-РАП ТӨП, апрель 28. (СЭТА). Космонавтар Владимир Ко-валенко биле Виктор Савиных «Салют-6» — «Союз Т-4» эрзе-мшикчеси композициянын бор-тунда 47 хонук аймаалд тур-гаш. Космос азууунуң боз-гаш дөшү өскө байдалга со-тадырмашкынын база оон соонка соодарынын аргам-би-ле металл чайыралыкынары «Испаритель» аппаратуры-н дуузы-биле кылып чорудар-нын ээлчегин шенелдерин экилж дүң боттадырган. Ол ажилдарын орбита компози-ция хелелгил болгаш хүнүтү тала-ларга келсе, кажан чайралыг турар бүдүмелдерин кырынын температурасы аңгы-аңгы бооп турда кылып чоруткан. Шене-лдерин соруулаа болза кос-мос аппаратурын даштыкы чайырын ужудуушкун үнелде катан тургузуушкун техно-логиянын ажилда кылыры, ол чайыралыкынын кылыр тур-гузуу чогадыры болур.

Богун космонавтар «Испаритель» тургузуу адыр-ган, он орнуңда «Салют» деп элек-тирлик сугуу тургусу. Калкы-монгус-ту-талур со-ставтыг полупроводник матери-алдын монокристалларын ос-туринин ады хонук хуусаа-лар шенелдерин алаа эге-лээр. Черчик бөлдүс курла-мыларын шикчилерин про-граммалыга дүшүртү геофи-зиктик шикчилерин чорут-кан, эртем аппаратуларын хиналаа, күш-даны мергел-гелерин кылган.

ТИЛЕКЧИЛЕРГЕ ШАҢНАЛДАРНЫ ТЫВЫСКАН

Республиканың найысылалы — Кызыл хоорай Бу-гу-зүлгөлдү социалисттер чарымнага тилелгил бол-гаш СЭКП ТБ Комитетинин, ВЦСПС-тин болгаш ВЛКСМ Төп Комитетинин шилчир Кызыл туугун, база 1980 чылдың болгаш онгу беш чылдың планын оналдазын чедикшинин күүсөдүр дээр Бүгү-ү-россиянын социалисттер чарымнага киришеш, РСФСР-нин Министрлер Чөвүлелинин, ВЦСПС-тин шилчир Кызыл туугун чаалап алганын билер болгаш бис.

Кызылчылар чарымтын туугун бедик тузуп, темпини кошнатпайн амылдаш, 1981 чылдың бирги квар-талын түнелсинде эки көргүзүлгөргө дээр СЭКП об-комунун, республиканың Министрлер Чөвүлелинин, профбөдүлгөлдү болгаш ВЛКСМ обкомунун шил-чир Кызыл туугун алган.

Ливия декабрь 28-те күүсөдүр, дээр категориянын продук-циянын бүдүрүлгө 1,5 катан көлөдүлгөдүн боттарынын со-циалисттер хууу-дунгөндө көр-гөштер болгаш. Найысылалдын ажалы чон социалисттер ху-уу-дунгөндө күүсөдүр дээр тө-лөнтүг ажилдарына бүдүр-гөдүн ол иртерген.

СЭКП обкомунун, Тыва АССР-нин Министрлер Чөвүл-елинин, профбөдүлгөлдү бол-гаш ВЛКСМ обкомунун шилчир Кызыл туугун эш А. И. Ванжа хоорайнын ажал-чы чонарынын төлөкчелер-ринге тывыскан.

Бедик шаңнады алганы-биле холабаштыр найысылалдын күш-ажылчы коллективте-ринин мурунчаларынын му-рундал Кызылдын эл комби-надынын директору Б. М. Ко-мушев, № 48 туугу эртеле-дин бригадир Т. В. Хертек, № 9 магазинин сазымчы Е. И. Огилбаа олар санап берген, боттарынын коллективтеринин мурундал планын оналда-ларын, социалисттер хууу-дунгөндө күүсөдүр дээр бүгү-ле билиг-мергелгил берип ажилдарын шымытканын.

Ону беш чылдын планын оналдазын болгаш соци-алисттер хууу-дунгөндө күүсөдүр дээр чедикшинин болгаш дээр Тынышын авто-оруктары тударынын болгаш ажалдарын талазы-биле бүдүрүлгө эртелединин бөдүк ажалчынары чазактыг ша-ңнадаларын чаалап алган. Ону тыпысынага турсааткан ба-йырыг хураал дүң болган. Чарымтын тилелчилеринге өрдөнерин болгаш медалдар-ны Тыва АССР-нин Министр-лер Чөвүлелинин Даргазын ордончызы В. Б. Добрымы-лов тывыскан.

Боттарынын дааган ажы-лыга хо-харымсалгыг тө-рун көргүзүп, планын оналдазын болгаш соци-алисттер хууу-дунгөндө чедик-шинин күүсөдүр дээр мурунчал-дар: чолаачы П. П. Кабан, тип лабораториянын началь-ни В. Н. Намай, асфальт-бетон заводдун оператору В. П. Сафонов, автогрейдер машининин С. Л. Лышев, ажалчы С. К. Сарыглар олар тус-тус шаңнадаларын дүң алдылаан.

Кызылдын көнүрүг тудар эртелединин ажалдарын ма-шинин Сергей Леонидович Лы-шев «Күш-ажылчы эрзе-малдыг чорук дээр» медалы ал тура, бөдүнд болгаш өөрүнүн күш-ажылчы бедик-биле үнелсини дээр коммунисттер партияга болгаш Совет чалкаа өөрү чедик-шинин шаңнадаларын мурундал илереттишкан, он бирги беш чылдың бирги чыл-дын планын оналдазын база социалисттер хууу-дунгөндө чедикшинин күүсөдүр дээр бүгү күзүгү меандарын бүдүрүлгө.

Кызылдын ажал-ишчилери удурутуп продукциянын сайта-ларынын болгаш продукция-нын кол чедерлерин бүдүр-үлгөдүн талазы-биле чыл тла-

Өтүгү херектен ээзи Шан-гир Сюрюнов — Маадир-не. Бо өг-бүдөдөн ажалчы салга олут олары база-ла чаагы херек. Улуг огу Эрес-оол чыл-да дуулажык каларчы болуп эрт чыл ажилда келген. База бир огу — Каа-оол элек-тирканактын. Мылга Улан-Удунгөндө ажал-агый иш-тирлүдү ажал өрөдүлгөдүн студент. Шой-оол Совет Ар-миянын хууу-дунгөндө, Валзас — эчки, Нина — булгаар, Нина — кассир Тамара — башты, эң хейлерин шко-лачылар.

Улгерлиг, ажал-ишчи бо өг-бүдөгө кым-даа чоргарла-ныр.

А. ХЕРТЕК.

Монгун-Тайга район.

Туушкуч
редакция
БИБЛИОТЕКА
И. А. С. Пушкина

МАГАДЫЛАЛЫ

2-й арм. ● 1981 ч. ● апрель 30

ХӨЙ УРУГЛАРЛЫГ ИЕЛЕРНИ «ИЕНИҢ АЛДАРЫ» ОРДЕН-БИЛЕ БОЛГАШ «ИЕНИҢ МЕДАЛЫ» МЕДАЛЬ-БИЛЕ ШАҢНААР ДУГАЙЫНДА

Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң
Президиумунун Чарлы

ССРЭ-ниң Дээди Совединиң
Президиумунун өмүндөндө
шаңнаар болза:

БАЙ-ТАЙГА РАЙОНДАН

Тос уругу божаан болгаш
кижиктен иелерни «Иениң
алдары» ордениниң I
чегизи-биле
Оржунмаа Донгаконна Чүд-
дун — «Тээли» совхозтун
ажылчыны.

Сес уругу божаан болгаш
кижиктен иелерни «Иениң
алдары» ордениниң II
чегизи-биле
Чечекмаа Салчаковна Авир-
оол — «Бай-Тал» совхозтун
ажылчыны.

Чеди уругу божаан болгаш
кижиктен иелерни «Иениң
алдары» ордениниң III
чегизи-биле
Байлак Ады-ооловна Очур-
оол — «Мурнак» совхозтун
ажылчыны.

Ады уругу божаан болгаш
кижиктен иелерни «Иениң
алдары» ордениниң II
чегизи-биле
Алаймаа Хомушукеева Ба-
бир — «Тээли» совхозтун са-
анчыны.

Саянчамаа Иргитовна До-
ра — «Кара-Хал» совхозтун
ажылчыны.

Сергеямаа Хертековна Тойбу-
за — Шуй суурда харылаа
салырынын ажалчыны.

Анчимаа Кууларовна Ху-
рен-оол — Шуй суурда өг-бү-
дө ээзи.

Беш уругу божаан болгаш
кижиктен иелерни «Иениң
алдары» ордениниң II
чегизи-биле
Ак-Тараа Хертековна Ара-
к — «Бай-Тал» совхозтун
ажылчыны.

Аратмаа Чажапаповна До-
ба — «Тээли» совхозтун ажал-
чыны.

Кош Серий-ооловна Ор-
жак — Тээли ортумак школа-
зынын башчыны.

Севлаба Белоконна Салчак
— «Тээли» совхозтун ажалчы-
ны.

Зоя Самбуевна Хунай-оол —
райпо столовазынын повараы,
БАРЫН-ХЕМЧИК
РАЙОНДАН

Ады уругу божаан болгаш
кижиктен иелерни «Иениң
алдары» ордениниң II
чегизи-биле
Мая Лопсановна Давалаан —
«Хемчик» совхозтун ажалчы-
ны.

Беш уругу божаан болгаш
кижиктен иелерни «Иениң
алдары» ордениниң II
чегизи-биле
Майрама Селдасеяна До-
нак — Ак-Довуракта амьдал
хандырыкта комбинатынын
ажылчыны.

Тамара Монгушевна Дом-
баанай — Кызыл-Мажалык
суурда өг-бүдө ээзи.

Уран Доржуевна Монгуш —
«Барлык» совхозтун ажалчы-
ны.

Часким Назымбаевна Оржак —
Кызыл-Мажалык суурда
өг-бүдө ээзи.

Ховеммаа-Суруновна Сары-
лар — «Барлык» совхозтун
ажылчыны.

Бичеяна Хонай-ооловна Хо-
мушук — «Хемчик» совхозтун
ажылчыны.

Дукор-оол Комбу-Доржуе-
ва Хошуку — «Хемчик» со-
вхозтун ажалчыны.

Алексеяна Дарлаевна Ша-
ран — Ак-Довурак хоорайда
өг-бүдө ээзи.

ЧӨН-ХЕМЧИК РАЙОНДАН
Тос уругу божаан болгаш
кижиктен иелерни «Иениң
алдары» ордениниң I
чегизи-биле
Хавды Дылыковна Куулар —

«Чыраа-Бажы» совхозтун
ажылчыны.

Алдын-кыс Очуровна Мон-
гуш — «Болшевик» совхозтун
ажылчыны.

Мая Бадмаева Чүддун —
Чыраа-Бажы суурда магазин
эргелекчи.

Сес уругу божаан болгаш
кижиктен иелерни «Иениң
алдары» ордениниң II
чегизи-биле

Өдчеймаа Сундуй-ооловна
Монгуш — «Болшевик» со-
вхозтун уруглар саднын
ажылдакчыны.

Чайлан Качыгеевна Сат-
Кызыл-Тайга суурда ас-
ажа ажалдакчыны.

Чеди уругу божаан
болгаш кижиктен иелерни
«Иениң алдары» ордениниң
III чегизи-биле

Күзүмжаа Чадамбаевна Ондар —
Сут-Аксиде №1 эмел-
герин повараы.

Тамара Содунамовна Сат-
«Чыраа-Бажы» совхозтун
ажылчыны.

Эриктией Адай-ооловна Хо-
валым — Кара-Чыраа суурда ас-
ажа эргелекчи.

Ады уругу божаан
болгаш кижиктен иелерни
«Иениң алдары» ордениниң
II чегизи-биле

Борбак Семис-ооловна До-
нак — «Тыла» совхозтун ажал-
чыны.

Татьяна Чылбаковна Мон-
гуш — «Алдан-Мадыр» совхоз-
тун ас ажалчыны.

Райса Биджибаевна Ондар —
«Сут-Хал» совхозтун
ажылчыны.

Беш уругу божаан болгаш
кижиктен иелерни «Иениң
алдары» ордениниң II
чегизи-биле

Чечекмаа Дамба-Суруновна
Донгак — «Сут-Хал» совхозтун
ажылчыны.

Тамара Хоюг-ооловна Куу-
лар — «Болшевик» совхозтун
ажылчыны.

Барымаа Сереевна Монгуш —
Чыргак суурда уаасток эм-
илеги ажалдакчыны.

Бичи-Урут Комбуштаевна
Монгуш — «Чыраа-Бажы» со-
вхозтун ажалчыны.

Динс Сотбаевна Монгуш —
Кызыл-Тайга сес чыл школа-
зынын ажалдакчыны.

Баджи — Мадыр-ооловна
Монгуш — «Тыла» совхозтун
ажылчыны.

Кертик Тас-ооловна Монгуш —
Бора-Тайга суурда ас а-
жалдакчыны.

Алестина Шоюновна Ондар —
«Тыла» совхозтун ажалчы-
ны.

Диктан Кыспай-ооловна Хо-
валым — Ишкын суурда уруглар
саднын ажалдакчыны.

КАА-ХЕМ РАЙОНДАН
Чеди уругу божаан болгаш
кижиктен иелерни «Иениң
алдары» ордениниң III
чегизи-биле

Деспижак Сотбаевна Иргит-
Бурен-Бай-Хаак суурда өг-бү-
дө ээзи.

Чодураа Александровна Куу-
лар — «Иениң орук» совхоз-
тун ажалчыны.

Любовь Дарлаевна Чооду —
СЭКП-ниң XXV съездин ат-
тыг совхозтун ажалчыны.

Бичи-Урут Балиновна Шамит —
СЭКП-ниң XXV съездин ат-
тыг совхозтун ажалчыны.

Зоя Мокеевна Шимит —
Ишкын суурда өг-бүдө ээзи.

Ады уругу божаан болгаш
кижиктен иелерни «Иениң
алдары» ордениниң I
чегизи-биле

Галина Эртинева Салчак —
«Бурен» совхозтун ажалчыны.

Аратган Елсеевна Салык —
Кок-Хаак сес чыл школынын
ажылдакчыны.

Беш уругу божаан болгаш
кижиктен иелерни «Иениң
алдары» ордениниң II
чегизи-биле

Тыва АССР-ниң Дээди
Президиумунун Чарлы

Тыва АССР-ниң Дээди
Президиумунун Чарлы

Кызыл хоорай,
1981 чылдың апрель 23.

медалы медалының II
чегизи-биле

Мария Ефимовна Бортико-
ва — СЭКП-ниң XXV съездин
аттыг совхозтун агроному.

Кидийма Николаевна Салчак —
«Улут Октябрь» совхозтун
саанчыны.

Мария Дарий-ооловна Сал-
чак — «Иениң» совхозтун
ажылчыны.

Наталья Ивановна Юркова —
Бурен-Бай-Хаак ортумак шко-
лазынын ажалдакчыны.

КЫЗЫЛ РАЙОНДАН
Ады уругу божаан бол-
гаш кижиктен иелерни «Иениң
алдары» ордениниң I
чегизи-биле

Достак Сусут-Коконна До-
нак — «Тыла» совхозтун
ажылчыны.

Лариса Чылбак-ооловна Са-
рылар — райкопта садыны.

Любовь Хрисанфовна Трей-
кова — «Суклак» совхозтун
ажылчыны.

Беш уругу божаан болгаш
кижиктен иелерни «Иениң ме-
далы» медалының II чегизи-биле

Дадармаа Дерликовна Сат-
Кур-Чур суурда уруглар-
нын музыка школынын
ажылдакчыны.

МӨНГÜN-ТАЙГА
РАЙОНДАН

Тос уругу божаан болгаш
кижиктен иелерни «Иениң ме-
далы» ордениниң I чегизи-биле

Галина Хомушукеева Шой-
дан — Мурт-Аксиде септе-
туд уаастогунун ажалчыны.

Сес уругу божаан болгаш
кижиктен иелерни «Иениң ме-
далы» ордениниң II чегизи-биле

Хорби Донгаконна Бегзи —
«Малчы» совхозтун ажалчы-
ны.

Ады уругу божаан болгаш
кижиктен иелерни «Иениң ме-
далы» медалының I чегизи-биле

Динс Салчаковна Кара-оол —
«Малчы» совхозтун ажалчы-
ны.

Чечек Сааевна Мандымчи —
«Малчы» совхозтун ажалчы-
ны.

Татьяна Хертековна Олаш —
Мөнгүн-Тайга райкукомунун
чуртталга-коммунал ажал-
чыны эргелекчи ажалчыны.

Иргит Намыевна Чечекмаа —
«Мөнгүн-Бурен» совхозтун
ажылчыны.

Беш уругу божаан болгаш
кижиктен иелерни «Иениң ме-
далы» медалының II чегизи-биле

Мария Бурулдаевна Иргит —
«Мөнгүн-Бурен» совхозтун
ажылчыны.

ТАНДЫ РАЙОНДАН
Чеди уругу божаан болгаш
кижиктен иелерни «Иениң ме-
далы» ордениниң III чегизи-биле

Чечена Чүддуннаа Куулар —
Успенка аге школынын
башчыны.

Зинаида Мартан-ооловна
Оржак — Межегей ортумак
школазынын интернат ажал-
дакчыны.

Ады уругу божаан
болгаш кижиктен иелерни
«Иениң медалы» медалының
I чегизи-биле

Дечик-кыс Оюновна Мум-
бадай — Успенка суурда ас-
са ажалдакчыны.

Кара-кыс Сергеевна Сулак —
«Россия» совхозтун ажалчы-
ны.

Беш уругу божаан болгаш
кижиктен иелерни «Иениң ме-
далы» медалының II чегизи-биле

Надежда Сергеевна Оюн —
«Коммунизм» херел» со-
вхозтун ажалчыны.

Валентина Станиславовна
Саякина — Межегей ортумак
школазынын ажалдакчыны.

Клара Сергеевна Талымар —
Дуржула станицанын
ажылчыны.

БОМБҮРЗЕКТИҢ СУДАЛЫ

СЭТА БОЛГАШ ПМА: КЫСКА ДЫҢНАДЫЛАР, ТАЙЫЛБЫЛАР

Апрель 13 — ВСР-ге тиелелгениң хүнү

ТИЕЛЕЛГЕ СӨӨЛҮНДЕГИ АЛДЫ ЧЫЛДАР

Чоокта чаа хосталган Да-
ниел хоорайың «Ориент» деп
гостиницаның 1975 чылдын
апрель 17-де чедер берген мен.
«Американы үнү» радиостан-
ция, Би-Би-Си болгаш Австра-
лияны радиоуушчуларда
Мунууу Вьетнамада болуш-
кунарга хамаарыштыр ботта-
рынын сагыш човал, дүвүрүн
медээлерин дамчыдып турган.
Мунууу Вьетнаминин ичар-
дагы чаа «президентин»
Иген Ван Тхену бодунуң
калы шериглерине кыйгырт
кылдып, «коммунистерин ша-
наар халлашкынырың докта-
дырын болгаш бүгүн тилел-
геге чедир турдунуң» иереп
турган. Тхен дөрт-ле хонгаш,
хөй алдынын ажалы, Тайван-
де дөзө берген, а оон соонда
каш-ла хонгашла — 1975 чыл-
дын апрель 30-де, 11 шак 30
минута турда калча чазыкты
башкынын кырынга Тилел-
гениң Кызыл туту кишик
берген. «Хо Ши Мин» деп
адаан калды-дошунуң шаар
халлашкышак ичарда тил-
лелгелг доозулган.

Ол тилелге керенге бол-
ган дайың челикшиң эвес-
тир. Ол дөзгө-бодунуң то-
дунуң чуртунуң катал каттыг-
тар дүш, даушкынын эже-
лекчилерине болгаш оларын
тус чегге турган саттыкчы
чалчаларыңа уаур мадырлыг

вьетнам улустун сыныш чок
демиселинин хөй чылдарда че-
дип алган дүржүлгениң дү-
рүм бугаар чагай үре-ти-
нели-дир. Дайыңчы, политик-
тер болгаш дипломаттыг фронт-
туларга хосталгаш демисел-
лиг уаулаштыр вьетнам ком-
мунистерин партизанын мер-
ген угааның болгаш ширтир-
лиг политиканың бүгү вьетнам
улустун мадырлыг тилел-
гениң үйдениң болгаш. Аки-
дунна вьетнам улустун 1975
чылдын азыннан чедип ала-
ган төөгүдү тилелгези Совет
Эвелелинин болгаш социали-
стик өскө-ла чурттарың мате-
риалдык база моральдык дуза-
ламчылыгы-биле сырый холбаа-
лыг. «Хо Ши Мин» деп адаан
шаар халлашкышак — вьетнам
улустун болгаш оон дайыңчы-
ларынын шериг талазы-биле
бодик мергежилерин, мадыр-
лыг чорукунуң тодаргай хер-
ежи-дир.

Вьетнам улусту төөгүдү ол
тиелелгениң бээр ам алды
чылдар эрткин. Вьетнам өн-
күр-бизе кады №1 орук-би-
ле Хошимин хоорайың бар чо-
раан көөрүкчү, ады чылдар
бугураар болган дайың-
чың. Анда ажалын шимчел-
киңиң хоочулары, улустур
болгаш албан чегерлерин та-
лазекчилер, культурунын
баз эртенге ажалдакчылары
кыргыр.

Май 1-ниң бүдүзүндө Вар-

дүргүндө вьетнам улус-
ка улут когаралды тава-
рыштырган. Вьетнам улустуң
хосталгаш шимчелгениң баз
дүш америк интервенци-
лер оон териз черинге 7 мил-
лион 850 муң тонна чыгар
чексиз ооктаңган. Вьетнам
нык муруту чүтүрне 1300 муң
га шолдерин, 2500 муң га
элимер деискээрин америк
химиктер чексиз-биле хоран-
нап турган.

Катал каттышкан төрүн
чуртқа чаа амьдалды тургу-
зары дайыңчы тилелгени че-
дип азырындан бериң тудак
чок нарын, берге болган. Вьет-
нам 80 чылдарын дүргүндө
колониалдык дардалды алаан-
га туруп, 30 чылдарын дүргү-
ндө сооксак чок хосталгаш
дайынын чорудуп келген.
Чүртүн соңу болгаш мунууу
везектери катал каттышкан
соонда Вьетнаминин тайбын
тургузушкунуңа Кыдаттың
геомонист чыгаркычылары
моондакталган болган ам-
да моондактарың оралда-
жып турар.

Чангыс ай бүгү Вьетна-
мин деискээрине социалист
тургузушкунуң угааныш-
кыңын Вьетнаминин Коммуни-
ст партизанын 1976 чылда
болган IV съездин тодаргай
лаан. Вьетнам коммунистерин
IV шуулганынын сөөдүндө

Вьетнам Социалистг Респуб-
ликаның ажалчы чоннары бер-
гелерин ажал эртиншан,
ажыл-агай болгаш культу-
тургузушкунуңа, чурттуу
калталарың арганы бижик-
лаарыңа чаа-чаа тилел-
лиг чедип алган. ВСР-ниң 1980
чылда хүзүр алган конститу-
цияның социалистг тургу-
зушкунуңа дүржүлгениң то-
даргай айткан. Социалистг
демократиянын принциптери
болган Коммунистг партия-
ның уауруткучу ролун коз
хоойту бадтыкан.

Социалистг тургузушкуну-
га тылып салышкыны
Вьетнаминин мунууу чүтүнүң
ажылчы чоннары кыргыр ту-
рар. Меконт хемин унула
суурларыңче тараачынар де-
дир эл келген, америк эже-
ледин үзүндө октаггыңан
рис шолдер катал чексиздеп
эгелген. Вьетнаминин аш-чөм
продукциянын хөй кезин
мунууу районнарыңа бугу-
рлп турар. Көзү суурлары
амьдалды социалистг
орукче шилчдеринин бижыг
базан амда тургустунуң тур-
ар.

Вьетнаминин мунууу чүтүнүң
кол улут хоорайың оон му-
нукта Сайгон деп алаар тур-
ган. Шаалак Сайгонга ас-
м-херек үзүлгелер, ажал чок
чорук кедерин турган. Фран-

цуз колониалдыг тергилелдиң
болгаш америк эжелдин оо
жуктарың амгы Хошимин
хоорайда бүгүн уузула. 4
миллион чурттакчылыг Хош-
мин — ам күш-ажылчы хоорай.
Импералистг монополиялар-
биле сырый харылааның тур-
ган салыг-дүржүлгениң улут бүр-
жузакчы. 1976 чылда уулу-
ган. Он-он муң уст-хемин
мастерлер кооперативтер кыл-
дыр каттышкан.

Вьетнаминин Коммунистг
партиянын ТК-зынын кежи-
гүнү, Хошимин хоорайың
улустуң комитетинин амгы дар-
газы Май Ти Тхю 1975 чылдын
апрель 30-де боттарынын эш-
тер-биле кады чажыт байла-
ды ушунуң, ажал-биле
ажылдап кирипкен.

«Фабрикаларда, заводдарда
хоочунар-биле кады ажалды
ажылдап турар. Дүди болгаш
ортумак өөредилге черлеринде
хөй муң солдар, кыстар эртем-
чилерин чедип ап турар.
Чечектен социалистг Вьет-
намин тургузар талазы-биле
партияны айткан согурааның
оо алдарлыгы-биле хүзүр
дөзгө бичи бугураар бис —
деп эш Май Ти Тхю чорга-
рал-биле тутулган турар.
Хошимин — Ханой.

А. МИНЕЕВ,
СЭТА-нын көрр.

ПКАП ТК-НЫҢ ПОЛИТБЮРОЗУНУҢ КЫЙГЫРЫ

ВАРШАВА. (СЭТА). Май
Биринч байыралыңа киржи-
лениң бүгү ажалчы чоннары,
профессорлериң база бот
башкыралыг организаци-
ларың Польшаның Каттышкан
ажылчы партизанын ТК-
зынын Политбюрозу кый-
гырган. «Май Биринч байыра-
лыңа киржиңе социализмин
пессадарың, а ош кышкы со-
циалистг катал чуртталганың
хереп доктаңдыр Польшанын
ажылчы чоннарынын сырый
каттышканың херениң бо-
лур» деп, кыйгырдыг дем-
дээн.

Май 1-ниң бүдүзүндө Вар-
шавага байырыг хурал болу-
рун ПАП агенталды динат-
кан. Анда ажалын шимчел-
киңиң хоочулары, улустур
болгаш албан чегерлерин та-
лазекчилер, культурунын
баз эртенге ажалдакчылары
кыргыр.

Варшавага Май Биринч чыс-
кавага байырыг хурал болу-
рун ПАП агенталды динат-
кан. Анда ажалын шимчел-
киңиң хоочулары, улустур
болгаш албан чегерлерин та-
лазекчилер, культурунын
баз эртенге ажалдакчылары
кыргыр.

ФКП ТК-НЫҢ ПЛЕНУМУ

ПАРИЖ. Француз Компар-
тиянын Төп Комитетинин плен-
уму болуп артер болгаш
президент соңгудаларынын
бирги бадлаашкынырынын
туңгелдиң чуртаалаш, ийги
бадлаашкынырга хамаарыш-
тыр ФКП-ниң тургузу то-
даргайлаан.

Бирги бадлаашкынырынын
үзүндө Ф. Миттеран
дөш боттарынын бадлааш-
кынырын бөриңке ФКП-ти-
нын пленуму кыйгырган.
Ажалчы чоннарың кол не-
гелелерин хандырар дөш де-
миселди «байбарыңа тазы-
рымчылыг байлааларың тур-
гар, кыргыңың чуртталганың
гөдүр, демократыг эргежок
чуртаа чуртталгаларың бот-
тандырар, коммунистер ки-
рипкен өөн уаалдыг чалгыс
этин чазан тургузар согу-
ла-биле амды шилчирин хү-
лөп алганың пленуму чү-
дүт деп көргөн резолюция
демдээн.

ДУШКУУРАЛГЧОРУКТУҢ КОЛ ЧЫЛАДАГАНЫ

МАПУТУ. (СЭТА). АКШ-
тың президентин Р. Рейган
дөш дөш ажалчы чоннары
шылдырларын «чаа бугу-биле»
көөр деп чарлаан угааныш-
кың херек кырында «соок
дайыңчы» политиканың кат-
тап шилчирин болуп турары
Мозамбияда «Нотисаш»
солук бижээн.

АКШ-тың чазаның дайың-
чырак ол угаанышкының-де-
лелгелг бадлаашкың дүшкүр-
лүг чорукунуң кол, чылдагыны
болуп турар деп, «Нотисаш»
айткан. Дайыңчырак Изра-
иль, Мунууу Африка Рес-
публикада раскисер, Чили-
ниң фашистг хунтады, Саль-
вадорда дөш дөш дөш дөш
Вашингтон дөш дөш дөш дөш
Африкада ажалы-биле

Американы Каттышкан
Штаттарынын дайың белеке-
ли агартыр дөш «комму-
нистг кыжанышкыны» дээр
нүгүлдүкчиги америк адми-
нистрация өскүдүп турары
ол солун айткан. АКШ-тың
шериг корабларынын санын

